

4

Vragenuur: Vragen Van den Hul

Vragen van het lid Van den Hul aan de minister van Buitenlandse Zaken over het niet langer door de Verenigde Staten verstrekken van visa aan ongehuwde lhbti's onder niet-Amerikaanse diplomaten en VN-medewerkers.

De voorzitter:

Dan gaan we nu naar de vraag van mevrouw Van den Hul aan de minister van Buitenlandse Zaken — ook welkom trouwens — over het niet langer door de Verenigde Staten verstrekken van visa aan ongehuwde lhbti's onder niet-Amerikaanse diplomaten en VN-medewerkers. Mevrouw Van den Hul, namens de PvdA.

Mevrouw Van den Hul (PvdA):

Dank u wel, voorzitter. Liefde is liefde, wie je ook bent. Daarom vierden we afgelopen weekend met ruim duizend anderen de Pride in Rotterdam. Maar wereldwijd staat de vrijheid om te houden van wie je wilt steeds meer onder druk. Gisteren heeft de wereldwijde lhbt-gemeenschap voor de zoveelste keer een klap gekregen, dit keer uit het Amerika van president Trump. Met directe ingang worden ongehuwde partners van het gelijk geslacht gedwongen om te trouwen. Doen ze dat niet binnen drie maanden, dan wordt hun visum zelfs ingetrokken.

Sterker nog, Amerika weigert sinds gisteren al nieuwe visumaanvragen voor ongehuwde partners van hetzelfde geslacht van diplomaten. Dat is een kwalijke zaak, niet alleen omdat je niemand mag dwingen om te trouwen, maar vooral omdat je als homoman of als lesbische vrouw slechts in 25 landen ter wereld überhaupt mag trouwen. Veel diplomaten en hun partners, waaronder ook Nederlanders, leven daarom sinds gisteren in enorme onzekerheid. Is de minister het met ons eens dat dit dwars indruist tegen de mensenrechten, waar Nederland voor staat, en onze strijd voor lhbt-emancipatie wereldwijd? Is de minister van plan om hier in EU-verband op te reageren en daarbij zijn afkeuring uit te spreken over deze mensonterende maatregel?

De voorzitter:

Dan is nu het woord aan de minister.

Minister Blok:

Dank u wel, voorzitter. "Liefde is liefde", zegt mevrouw Van den Hul. Daar ben ik het mee eens. Dat is ook het Nederlandse beleid als het gaat om het toelaten van buitenlandse diplomaten. Nederland loopt inderdaad voorop als het gaat om de rechten van lhbt'ers. Dat blijkt uit het feit dat wij in Nederland diplomaten toelaten van gelijk geslacht, of overigens ook van verschillend geslacht, ook op basis van een samenlevingsverklaring. Daarnaast zetten wij ons, bijvoorbeeld afgelopen week tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, ook in het openbaar nadrukkelijk in voor de rechten van lhbt'ers. Dat is niet over de hele wereld zo. Het Weense Verdrag bepaalt dat landen zelf de

regels kunnen stellen voor de toelating van diplomaten en daarbij ook een eis kunnen stellen van gehuwd zijn. Die eis stelt Nederland niet maar komt buiten Nederland veel voor. De Verenigde Staten hebben deze eis nu ook net aangekondigd, met als motivering dat ze die eis net ook voor hun eigen diplomaten hebben ingevoerd en dat ze de regels voor hun eigen uitgaande diplomaten en inkomende diplomaten willen gelijktrekken. De Nederlandse vertegenwoordiging heeft samen met andere Europese vertegenwoordigers een toelichting daarop gevraagd. Er is daarbij ook gevraagd om de positie van mensen die daar nu al zijn en niet aan de eis voldoen, te respecteren. Ons beeld is dat dat ook zal gebeuren. Het strookt eigenlijk niet met het Weens Verdrag om te vragen om ook niet-gehuwden toe te laten. Dat zou bijvoorbeeld ook in een aantal Europese landen tot problemen leiden, want de eis van gehuwd zijn komt ook in andere Europese landen voor. Daar stuiten we dus op de grenzen van de Europese eensgezindheid en van het Weens Verdrag.

Mevrouw Van den Hul (PvdA):

Heterostellen kunnen overal ter wereld trouwen, maar homostellen en lesbische stellen niet. Daarmee druist deze maatregel wel degelijk in tegen hun rechten. Van een minister die mensenrechten hoog in het vaandel zegt te hebben, verwacht ik eerlijk gezegd toch een daadkrachtiger optreden. Vandaar ook mijn vervolgvraag: weten wij überhaupt hoeveel Nederlandse diplomaten en hun partners door deze maatregel worden getroffen? Kan de minister hun en aankomende diplomaten en hun partners garanderen dat Nederland niet gaat zwichten voor deze maatregel? Want ik blijf erbij: liefde is liefde, ook in het Amerika van Trump.

Minister Blok:

Ik gaf aan dat wij voor bestaande gevallen om een overgangsmaatregel hebben gevraagd. We hebben dat samen met andere Europese landen gedaan. Ons beeld is dat daar ruimte voor zal zijn. Als je die eis voor de toekomst zou stellen, zou dat betekenen dat Nederland voor een heel aantal landen een wijziging van het Weens Verdrag zou moeten vragen, want niet alleen de Verenigde Staten, maar ook een aantal Europese landen stellen de eis van gehuwd zijn. Dat lijkt mij dus eigenlijk niet zo'n reële optie.

Mevrouw Van den Hul (PvdA):

Ik blijf erbij dat het niet moet uitmaken van wie je houdt en wat je burgerlijke staat is om je werk als diplomaat namens Nederland te kunnen uitvoeren. Ik hoop dat de minister dit gesprek blijft voeren in Europees verband en dat hij ook de mogelijkheden gaat onderzoeken om daarbij steun van andere Europese landen te krijgen, want iedereen moet er zeker van zijn dat hij zichzelf kan zijn, ook en juist in de diplomatieke dienst.

Minister Blok:

Ik doe graag de toezegging dat ik het gesprek blijf voeren. Zoals gezegd heb ik vorige week tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties ook uitgebreid het woord hierover gevoerd. Zou je een wereldwijde wijziging willen realiseren — dat is wat we zouden willen — dan zal je inderdaad een hele brede coalitie moeten zien te vormen.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Van den Hul. Volgens mij was mevrouw Geluk-Poortvliet het eerste. Zij spreekt namens het CDA.

Mevrouw Geluk-Poortvliet (CDA):

Het CDA heeft diversiteit en gelijkwaardigheid hoog in het vaandel staan. Ik heb van de minister nu niet gehoord dat hij dat breed wil uitmeten en dat hij daar ook stelling in wil nemen. Hij heeft wel gezegd dat hij op diplomatieke wijze zal proberen of hij mensen op één lijn kan krijgen, maar ik zou toch een hardere uitspraak van hem willen horen. Ik zou van hem willen horen dat hij daar specifiek voor opkomt.

Minister Blok:

Ik heb zojuist aangegeven dat ik tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties — eerlijk gezegd, een groter wereldtoneel is er niet — hier uitgebreid het woord over heb gevoerd.

De heer Krol (50PLUS):

Wat waren we trots op 1 april 2001, het moment dat Nederland, na een strijd van 30 jaar, het eerste land ter wereld was waar het huwelijk werd opengesteld voor iedereen. En nu, zoveel jaren verder, zie je dat er weer op wordt afgedongen. Ook toen al zeiden heel veel mensen: maak je niet te veel illusies; de rest van de wereld gaat Nederland niet volgen. Inmiddels hebben 24 landen het voorbeeld van Nederland gevolgd. En dan zie ik hier een minister die toch niet echt begeistert klinkt. Ik zou aan hem willen vragen: zou u nou niet eens willen meedenken hoe we al die mensen in al die landen waar mensen nog niet met elkaar kunnen trouwen als ze van hetzelfde geslacht zijn, kunnen helpen?

De voorzitter:

De minister.

De heer Krol (50PLUS):

Dat zou u bijvoorbeeld kunnen doen ...

De voorzitter:

De minister.

De heer Krol (50PLUS):

... door huwelijken hier in Nederland te sluiten ...

De voorzitter:

Meneer Krol!

De heer Krol (50PLUS):

... voor die diplomaten die dat in eigen land niet kunnen.

De voorzitter:

U bent helemaal op dreef, zie ik.

De heer Krol (50PLUS):

Ik maak me ook echt heel erg kwaad, mevrouw de voorzitter. Ik heb hier 30 jaar voor gestreden!

De voorzitter:

Ja, dat kan ik me voorstellen, maar u heeft echt 30 seconden. De minister.

Minister Blok:

Ik ben erg trots op het homohuwelijk. Ik heb er overigens ook zelf voor gestemd als Kamerlid.

De heer Krol (50PLUS):

Het héét niet eens homohuwelijk!

De voorzitter:

Nee, meneer Krol!

Minister Blok:

De kwestie in de Verenigde Staten gaat niet over de situatie van gehuwden, juist niet. Het gaat over de situatie van samenwonen. In de situatie dat diplomaten naar Nederland komen en er sprake is van gelijk geslacht of verschillend geslacht, is er de mogelijkheid om in Nederland dat samenlevingscontract aan te gaan. Ik heb natuurlijk geen rechtsmacht over andere landen.

Mevrouw Özütok (GroenLinks):

Ook voor mijn fractie is het heel belangrijk dat deze minister een actieve houding aanneemt. Het is een fundamentele ongelijke behandeling van onze diplomaten op basis van hun seksuele voorkeur, en dan wel door een van onze belangrijkste bondgenoten. De concrete vraag aan de minister is of hij bereid is om zijn Amerikaanse ambtsgenoot hierop aan te spreken en te bepleiten dat deze maatregel wordt teruggedraaid.

Minister Blok:

Ik heb aangegeven dat de eis van gehuwd zijn niet een specifiek Amerikaanse eis is en dat die op veel plaatsen in de wereld wordt gesteld, ook in andere Europese landen, en dat dit in lijn is met het Weense Verdrag. Het is een keuze die Nederland niet maakt — ik vind het ook heel goed dat Nederland die keuze niet maakt — maar andere landen hebben het recht om die keuze te maken.

De heer Sjoerdsma (D66):

Volgens mij is de kern van wat de Kamer vandaag van links tot rechts naar voren brengt, dat dit een grote stap terug is in de strijd voor lhbti-rechten. Er wordt gevraagd — volgens mij is die vraag duidelijk door meerdere mensen gesteld — of de minister bereid is om te vragen aan de Verenigde Staten om deze stap terug te nemen. Ik ben heel goed bekend met het Weense Verdrag, maar de Verenigde Staten hadden hiervoor een heel ander beleid, namelijk dat het mocht. Dus laten we teruggaan naar dat beleid. Laten we de Amerikanen vragen om dat beleid weer in te voeren.

Minister Blok:

Mijn punt blijft — de heer Sjoerdsma kent het Weense Verdrag — dat het Weense Verdrag landen toestaat om dergelijke eisen te stellen, dat de Verenigde Staten niet het enige land zijn dat dit doet, maar dat ook Europese landen dat doen. Tegen die achtergrond is het niet logisch om aan een land dat het Weense Verdrag op deze manier invult, die eis te stellen, wetend dat er een heleboel andere landen zijn die het ook zo invullen.

De voorzitter:

Dank u wel.